

НЕДЕЉКО ПРДИЋ*
ЈКП Тржница
Нови Сад

УДК 336.1/5:37.014
Монографска студија
Примљен: 11.05.2016
Одобрен: 07.06.2016
Страна: 475-483

СТАНДАРД КАО ПРЕДУСЛОВ КВАЛИТЕТНОГ ОБРАЗОВАЊА

Сажетак: Студентски стандард је предуслов образовања младих људи, који, треба, својим знањем, ентузијазмом и способношћу да допринесу, унапреде, развој научне мисли и практичних резултата како у друштвеном тако и привредном систему земље. Циљ рада је да укаже на значај стандарда на квалитет образовања, као и претпоставке да се та сазнања примене у пракси, која ће омогућити бољи и успешнији ниво студирања, као и који су то услови које треба испунити за побољшање стандарда. Потребно је сазнање које омогућава систематски приступ решавању ових проблема, који ће као крајњи резултат имати опстанак што већег броја младих у земљи. Намера је да се укаже на чињеницу да је потребно образовати што већи број младих и талентованих студената ради укупне друштвене користи.

Кључне речи: студенти, стандард, образовање

Увод

Образовање је један од предуслова квалитетног живота који, појединац може достићи у одређеним друштвеним условима. Остваривање одређених циљева није могуће без квалитетног стандарда родитеља који својим личним потенцијалима омогућавају развој младих људи. Животни стандард као категорија постојања основни је предуслов нивоа образовања и чини категорију без које није могуће достићи квалитетан ниво живота а и задовољавајући степен друштвене ангажованости. Стандард такође зависи и од нивоа друштвеног и привредног развоја као и опредељености друштва у ком смеру ће утицати да млади и талентовани људи докажу своје вредности и потенцијале.

Када су у питању личне преференције, могући исходи интернационализације вредности током социјализације нових генерација видљиви су кроз њихово вредновање појединих аспеката живота, кроз усвајање одређене хијерархије вредносних димензија. На листи одређених вредности (објеката вредно-

* ekonomistdoo@sbb.rs; nprdic@nstrznica.co.rs, 063 500 818

вања) испитаницима, нашла се породица, образовање, посао, пријатељи, здравље, материјални статус итд. (Петровић, Шуваковић, 2011)

Образовање је по природи важан сегмент за функционисање једне државе и писмености њеног становништва. Данас образовање, више него икад раније, постаје одговорност друштва према појединцу. Такође сваки појединац мора да прихвати одговорност за своје образовање и друштвено деловање, као и да размишља на начин да ће образовањем стећи знања и вештине, способности неопходне за основне животне и пословне активности које ће допринети угледу државе у светским размерама јер је писменост основа деловања човека у друштву у обостраном јавном интересу. (Прдић, 2015)

Стандард је дакле категорија која младим генерацијама ствара основне предуслове да своја знања, вештине и способности докажу непосредно у разним видовима друштвеног ангажовања, као и да свој социјални и друштвени статус потврде као важан друштвени чинилац.

Студентски стандард као предуслов нивоа студирања

Ученички и студентски стандард, у смислу овог закона, јесте организована делатност којом се у области образовања и васпитања обезбеђују додатни услови за доступније, ефикасније и квалитетније образовање и васпитање ученика и студената. Ученички и студентски стандард има за циљ стварање материјалних, културних, социјалних, здравствених и других услова којима се подстиче стицање образовања, друштвена укљученост и свестрани развој личности ученика и студената. (Сл. гласник РС, бр. 18/2010 и 55 /2013)

Стандард студената је егзистенцијална категорија и предуслов нивоа студирања. Постоје две категорије које чине ниво стандарда а то су економска и емоционална. Емоционална категорија произилази из бихејивистичког начина размишљања о задовољавању основних људских потреба емоционалног карактера и представља предуслов економским категоријама. Економске категорије чине одређене мере задовољавања потреба у материјалном смислу. Оне омогућавају ниво, квалитет и позитиван ефекат на практичне резултате студирања. Наиме, виши ниво стандарда производи бољи ефекат у смислу ефикасности студирања како у смислу брзине завршавања високошколских институција тако и практичну примену теоретских сазнања.

Установе ученичког и студентског стандарда на основу члана 19 закона, су организације стандарда где ученици, односно студенти остварују своја права из члана 3. овог закона, и то: право на смештај, и исхрану, одмор и опоравак, културне, уметничке, спортске и рекреативне активности и информисање, а ученици и права на васпитни рад. Установе студентског стандарда јесу:

- 1) Студентски центар – за остваривање права студената на смештај и исхрану
- 2) Студентско одмаралиште – за остваривање права студената на одмор и опоравак
- 3) Студентски културни центар – за остваривање права студената на културне, уметничке, спортске и рекреативне активности и информисање. Студентско одмаралиште може да обезбеђује и одмор и опоравак ученика. (Извод из закона о ученичком и студентском стандарду РС)

Најважније субјекти и институције које омогућавају остваривање студентског стандарда су:

Ниво привредне развијености земље

Ниво привредне развијености је најважнији фактор на основу којег можемо проценити стање друштвених вредности једне земље. Привредна развијеност одређеног друштва даје и веће шансе и перспективе развоја пословних каријера младих људи и искоришћавање њиховог стваралачког потенцијала. Развијеност привреде показује, колике су шансе и перспективе, целокупних потенцијала земље, па наравно и младих као, будућих нараштаја који, треба да унапреде постојећа, знања, потенцијале и стекну предуслове за, рад у привреди или другим делатностима. Значај, повећања, привредне активности и стандарда људи уопште, као и младих, чији, научни потенцијали, оспособљеност и знање, могу, на средњи и дужи рок омогућити, реалан привредни раст, с обзиром на економско стање, спољно трговински дефицит, и ниво привредне развијености земље. Адекватан, плански, процес, заснован на реалним трговинским параметрима, даје, младим људима, реалне шансе за опстанак у земљи и повећање њиховог друштвеног и економског статуса.

Пословне организације

Када су у питању организације које се баве привредним активностима њихов значај у положају младих у друштву огледа се у перспективама и могућностима реалних сазнања која могу допринети развоју њихових пословних потенцијала. Овакве организације да ли производног или услужног карактера сигурно су најважнији фактор који доприноси побољшању њиховог животног стандарда али и постизања циљева пословних организација и нивоа друштвене развијености у микроекономском и макроекономском смислу. Повећање животног стандарда појединца је уствари скуп појединачних утицаја одређеног друштвеног статуса становништва на перспективе и степен развијености друштва у целини.

У пословном смислу новац представља увек ограничен ресурс, који ограничава раст и развој компаније. Успешне, или биље рећи ефикасне компаније у остваривању циљева у таким условима су оне које са што мање употребљивих ресурса остварују своје циљеве и доприносе бољитку друштвене заједнице. (Прдић, 2015)

Када кажемо пословне организације, превасходно се мисли, на могућност запошљавања младих људи и стварања таквих предуслова у јавном и приватном сектору, који, може омогућити развој пословних каријера младих и повећању њиховог и друштвеног стандарда уопште кроз развој привреде или других друштвених делатности.

Министарство просвете и науке и друге државне организације

Министарство просвете и науке је владин орган који спроводи политику државе у смислу образовања, стандарда, развоја пословних каријера и других

видова помоћи како би ниво образовања и стандарда био већи. Значај државних организација и институција превасходно се огледа у виду омогућавања приступа за стручни, научни и други вид ангажованости младих стручњака и научника у научне и практичне сврхе.

Ниво друштвене свести о значају младих за развој друштва

Значај и утицај омладине, студената и научних радника у друштву превасходно зависи од нивоа друштвене свести и сазнања како и на који начин могу допринети укупним позитивним друштвеним променама. Свест и сазнање да развој друштва превасходно зависи од положаја научних и пословних организација допринеће бржем превазилажењу одређених проблема младих и побољшати њихов статус како у друштву тако и код пословних организација и државних институција.

- Структура анкетираних домаћих организација је следећа:
- Студентске 24%
- Омладинске 16%
- Невладине 24%
- Удружења 36%
- Друга 0 %.

Наведена истраживања показују разноврсност анкетираних организација (по новом закону све су регистроване као удружења) са аспекта остваривања циљева постојања организације. Потребно је напоменути да је заједнички циљ свих анкетираних организација побољшање положаја младих и њихов значај за развој друштва у целини. (Прдић, Милановић 2013)

Напред наведено истраживање аутора овог рада, као и вишегодишње искуство у вези стандарда студената (студентске задруге), образовања и стандарда (председник Савеза студената Универзитета у Новом Саду, Председник савеза студената Србије), као и сопствено научно искуство и разговори с запосленим наставницима Универзитета и других образовних институција, наводе на закључак, о неопходности промене начина размишљања и друштвене свести, када су у питању образовање и наука уопште, наравно у позитивном смислу речи.

Друштвени статус и стандард родитеља

Друштвени статус је егзистенцијална и економска категорија која показује утицај родитеља на друштвена збивања као и њихову могућност да га унапреде. Друштвени статус зависи од политичког, пословног и образовног утицаја на државне институције, владине и невладине организације као и могућност повећања сопственог стандарда и друштвеног благостања који као крајњи резултат, даје могућност бољег и свеобухватнијег образовања младих и њиховог укључивања у друштвене токове и збивања. Поред друштвеног статуса, стандард је основна друштвена категорија која омогућава родитељима да,

омогуће, квалитетан ниво, економског стандарда, омладине и студената као предуслов квалитетног образовања. Задовољавајући ниво стандарда родитеља основни је предуслов, који омогућава младима основне услове за напредак, како у образовном смислу тако и у припреми за будућа самостална, радна ангажовања и друге активности.

Организације од значаја за повећање стандарда

Област омладинског и студентског живота сваког друштва представља основну перспективу за друштвени развој младих. Млади људи су носилац енергије и позитивни усмеривачи друштвених збивања.

У раду је стављен акценат на улогу и значај друштвених организација (удружења), која се баве проблематиком младих јер је њихов значај за развој друштва велики и усмерен је на остваривање друштвено корисних циљева. (Прдић, Милановић, 2013)

Савез студената. Савез студената је најстарија и најзначајнија организација друштвеног живота студената у нашој земљи. Најважнији циљеви ове организације произилазе из основне мисије њеног постојања а то је побољшање нивоа стандарда и образовања. Како су се мењала друштвена збивања и ниво стандарда друштва тако је и утицај ове организације код студената имао одређену мање више значајну улогу.

Студентска унија. Студентска унија је организација студената која је настала након одређених друштвено политичких промена које су настале у нашем друштву и везана је за друштвену улогу након тог периода.

Омладински центри. Омладински центри представљају углавном такозване „кампове“ младих који служе специјализованој обуци младих средњошколаца и других талентованих омладинаца ради припреме за даљи друштвени ангажман. Потребно је нагласити значај ових организација и центара као основни предуслов усмеравања за развој младих личности и одређење за одабир будућих занимања.

Остале организације и појединци

Студентске и омладинске задруге. Студентске задруге су основне организације које омогућавају већи ниво стандарда омладине и студената али и других незапослених лица. Превасходна улога ових недобитних организација јесте побољшање стандарда. Њихова улога у друштву се мењала у зависности од нивоа привредне развијености али и политичких утицаја. Ниво привредне развијености и потреба за ангажовањем младих основни су мотив опстанка ових организација. Потребно је напоменути да је улога ових друштвених организација за стандард младих и других незапослених лица након одређених промена пореске политике сведена на минимум. Позитивно уверење произашло из регионалних и светских искустава показује да су потребна прецизна и стандардизована решења када су ове организације у питању. Наиме, циљ ових друштвених организација јесте повећање стандарда омладине и растерећење

породичног буџета како за младе тако и за незапослена лица. Промене у овој области друштвеног живота значи примену позитивних светских искустава која у појединим државама имају и стогодишње искуство. Потребно је створити услове за ангажовање младих на побољшању стандарда уместо деструктивног начина размишљања и онемогућавања рада младих. Поставља се питање који су то могући извори финансирања за ове младе људе и где води низак ниво њиховог стандарда као и стандарда родитеља. Низак ниво пореских решења у овој области са прецизно дефинисаним критеријумима и мерилима омогућиће повећање стандарда младих и незапослених лица.

Јазас. Ова организација је стекла дугогодишње искуство у области васпитања и заштите младих од опаких болести. Наиме, велики број пројеката који је финансиран из домаћих и међународних фондова и практични резултати на „терену“ омогућили су опстанак ове организације.

Други. Постоје и многобројне друге организације и истакнути појединци чија улога у друштву има одређени утицај на развој позитивног начина размишљања и свести омладине.

Значај студентског стандарда за образовање младих стручњака и научника

Под студентским стандардом подразумевамо све оне материјалне корисности које доприносе побољшању основних нивоа студирања. Ту спадају институције образовног а и институције стандарда - студентски центри, које воде рачуна о смештају, исхрани, условима за неометан рад и учење, које су институције стандарда. Поред наведених основних ниво стандарда потребно је изградити нов приступ овом проблему који ће и на друге начине, модерног доба и типа омогућити и прилагодити младим људима да на новим основама прате научна достигнућа како у теорији тако и у пракси.

Морални оквир, експлицитно или имплицитно је наметнут чињеницом да се као институција (универзитет и универзитетски радници морамо бавити процесом унапређења квалитета образовања, али и запошљавања припадника „професије“ коју настојимо да развијамо. Неувиђање оваквог моралног оквира представљало би доказ рефлексije друштвене (читај моралне) кризе на универзитет, а и дугорочно погубне летаргије институција високог образовања (које ће у наредним деценијама морати да спроведу суштинске реформе изнутра). Те реформе мораће да се спроведу релативно независно од трох и окошталих институционално - регулативних оквира јер ће напосто тржиште рада и потребе друштва тражити „знања која чине одређену разлику“ и доносе иновације, идеје, као и образоване и способне стручњаке. (Јанковић, Родић, Зекић, Милић, Карапанџин, Николић 2015)

Према томе, тржишну понуду високообразовних институција представља сложени производ, који се може посматрати у ширем и ужем смислу. Производ високо образовних институција у ширем смислу обухвата знања и иску-

тва којима ће се студенти оспособити за активно укључивање на тржиште рада. Осим тога, овакав производ у ужем смислу може се посматрати са два аспекта. Студенти су активни учесници креирања и реализовања образовних делокруга, корисници расположивих образовних ресурса и дизајнери сопственог стручног усавршавања. Истовремено, сложена друштвена улога високообразовних институција потврђује се и у форми њихове одлучности што се даље одражава на специфично додавање вредности у оквиру промена инициране практичним потребама. (Грубор, 2013)

Према закону о високом образовању РС: Циљеви високог образовања јесу:

- 1) Преношење научних, стручних и уметничких знања и вештина
- 2) Развој науке и унапређење уметничког стваралаштва
- 3) Обезбеђење научног, стручног и уметничког подмлатка
- 4) Пружање могућности појединцима да под једнаким условима стекну високо образовање и да се образују током читавог живота
- 5) Битно повећање броја становника са високим образовањем.(МПНРС, 2015)

Ставови познатих аутора указују на просту чињеницу, али и законску обавезу, како моралну, тако и друштвену, да је стандард основни предуслов, квалитетног образовања и стварања, младих људи оспособљених за развој научне мисли и практичне примене постигнутих резултата у току и након завршетка студија.

Економски ефекти образовања на ниво друштвеног благостања

Друштвено благостање подразумева висок ниво задовољства опште прихваћеним стањем одређених друштвених вредности. Те вредности су углавном економског карактера и чине достигнути ниво стандарда становништва. Под стандардом се подразумева задовољавање основних егзистенцијалних потреба као најнижи ниво стандарда па све до највећих достигнућа одређеног друштва на скали вредности. Разумљиво је да виши ниво образовања доноси већи систем вредности како у економском тако и у сваком другом погледу на основу различитих могућности друштвеног ангажовања. Наравно, потребно је изградити такав систем друштвених односа који ће са различитих аспеката омогућити људима доста висок ниво стандарда који сам по себи доноси и већи опсег благостања. Под економским ефектима подразумевамо све оне економске категорије које могу довести до повећања стандарда било да се ради о доходку, свери интересовања кроз разне фондове и друге организације које могу допринети повећању друштвене корисности. Друштвени ниво благостања доприноси и повећању укупног друштвеног задовољства како појединачног тако и на нивоу целе нације или државе. Посебан пример квалитативног истраживања, објављени су у часопису *Агроекономика*, за студенте *Агроекономског смера*, на Београдском и Новосадском пољопривредном факултету, о њиховим ставовима и размишљањима у вези уписа, тока студија и размишљања након завршетка образовног процеса.

Истраживање у које су били укључени студенти Агроекономског одсека Пољопривредног факултета у Београду спроведено је са циљем да се испитају и анализирају њихови ставови и очекивања о мотивима уписа, очекивањима након завршених студија, могућности запошљавања и преферисаном месту боравка. (Николић, М. М., Јовановић, Т 2015)

Закључак

Под стандардом се подразумева скуп различитих материјалних и емоционалних фактора који доприносе повећању нивоа студирања али и стварања младих стручњака који могу допринети економском развоју друштва у целини. Перспективни друштвени системи дају на значају образовању младих као и методама, начелима и мерилима постизања друштвених циљева. Циљ рада је био да укаже на веома битну претпоставку о значају младих за развој друштва, на основу сопственог искуства аутора овог рада о значају студената на укупна друштвена кретања и перспективе када су у питању млади и њихов однос према основним друштвеним вредностима. Савремена кретања у привредном и друштвеном животу млади представљају основну покретачку снагу јер њихове идеје и креативне способности могу допринети успостављању таквих друштвених перспектива које ће постићи такозвани средњи ниво развоја националне економије. Дакле, ниво стандарда и постигнути степен образовања сигурно доносе добробит целом друштву и као крајњи резултат имају повећање стандарда становништва и повећања друштвеног благостања.

Литература:

1. Službeni glasnik Republike Srbije (br.18/2010) i (55/2013), Beograd
2. Zakon o učeničkom i studentskom standardu Republike Srbije, (2005), Beograd
3. Grubor Aleksandar, (2013), Izazovi kvaliteta usluga visokoobrazovnih institucija, časopis, Ekonomske teme vol 2, str 615-631, Niš
4. Janković, D., Rodić, V., Zekić, V., Milić, Dragan., Karapandžin, J., Nikolić, Đ.E, (2015), Stavovi studenata o agroekonomskom studijskom programu i mogućnostima na tržištu rada u Republici Srbiji, časopis, Agroekonomika vol 44, str, 1-16, Novi Sad
5. Nikolić, M. M., Jovanović, T. (2015), Stavovi studenata agroekonomskog odseka – gde nakon završetka studija? Časopis, Agroekonomika vol 44, str, 45-58, Novi Sad
6. Petrović, J., Šuvaković, U. (2011), Vrednosni stavovi studenata Beogradskog univerziteta. Jedan od indikatora dominantnog obrasca socijalizacije, časopis, Sociološki godišnjak, 6/2011, str.91-109, Pale
7. Prdić, Nedeljko, Milanović, T. (2013), Javni nastupi kao promotivna aktivnost organizacije, časopis, Kultura polisa, br.22, str. 271- 288, Novi Sad
8. Prdić, Nedeljko, (2015), Model društvenog marketinga u javnom sektoru, Kultura polisa, str 429 - 442, Novi Sad
9. Prdić, Nedeljko – Neposredna iskustva kroz studentsko angažovanje u radu Saveza studenata Univerziteta u Novom Sadu i saveza studenata Srbije kao i saradnju s drugim organizacijama, institucijama i privrednim subjektima
10. www.mpn.gov.rs; Pristupljeno 19.10. 2015, Beograd

STANDARD AS A PREREQUISITE FOR QUALITY EDUCATION

Summary: Student standard is a prerequisite for education of young people, who need their knowledge, enthusiasm and ability to contribute to the improvement of education, the development of scientific thought and practical results both in social and in the economic systems of the country. The aim is to highlight the importance of standards for the quality of education, as well as draw attention to the creation of assumptions that this knowledge into practice, which will enable a better and more successful level of study, and what are the conditions to be met to improve standards. It takes knowledge that enables a systematic approach to solving these problems, which will as a result, allow the survival of a large number of young people in the country. The intention is to draw attention to the fact that it is necessary to educate as many young and talented students for the total social benefits.

Key words: students, standard, education